

Tez No	İndirme	Tez Künye	Durumu
398176	22.07.2018 tarihine kadar kullanımı yazar tarafından kısıtlanmıştır.	Gazavâtnâme türünün romans-epikten biyografiye dönüşümü / The transformation of the gazavâtnâme genre from romance-epic to biography Yazar: MERİÇ KURTULUŞ Danışman: PROF. DR. SEMİH TEZCAN Yer Bilgisi: İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi / Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Konu: Türk Dili ve Edebiyatı = Turkish Language and Literature Dizin: Biyografi = Biography ; Destanlar = Epics ; Edebiyat = Literature ; Epik şiir = Epic poetry ; Gazavatname = Gazavat-name ; Karşılaştırmalı edebiyat = Comparative literature ; Romans = Romance ; Sözlü anlatım = Oral narrative ; Türk edebiyatı = Turkish literature	Onaylandı Doktora Türkçe 2015 307 s.

Gazavâtnâmeler kahramanlık ve savaş temalı metinler olduğu gerekçesiyle araştırmacılar tarafından destan türü altında sınıflandırılmıştır. Gazavâtnâmeler Osmanlı Devleti'nin kuruluş sürecini yansıtan anlatılar olarak ele alınırken epik ve romans türlerine ilişkin özellikler içeren bu metinlerin edebî yönden yeterince incelenmediği görülmektedir. Gazavâtnâmelerin yalnızca Osmanlı Devleti'nin kuruluş sürecini yansıtan metinler olarak ele alınması, bu anlatıların sözlü anlatı geleneğinde nasıl bir yeri olduğunun göz ardı edilmesine neden olmuştur. Bu tez çalışmasında Battalnâme, Dânişmendnâme, Saltuknâme ve Gazavât-ı Hayreddin Paşa'nın mensur nüshaları karşılaştırmalı bir biçimde okunarak metinlerin olay örgüsü, motifler ve kişiler açısından ne ölçüde birbirleriyle benzerlikler içerdiği üzerinde durulmuştur. Seçilmiş dört mensur gazavâtnâmenin kurgusal yapılarındaki ortaklıkların açığa çıkarılması anlatıların hem epik ve romans türleriyle ne kadar ilişkili olduklarının anlaşılabilmesi, hem de ortak bir sözlü anlatı geleneğinden etkilenecek üretilip üretilmediğinin keşfedilebilmesine yardımcı olmaktadır. Dört anlatının ortak ve farklı yönleri ele alındıktan sonra, anlatılardaki metinlerarası göndermelere odaklanılarak seçilmiş metinlerin Arap ve Fars epik anlatılarıyla ne ölçüde ilişkili oldukları araştırılmıştır. Mensur gazavâtnâmeleri Avrupa edebî türleriyle karşılaştırmayı hedefleyen bu tez çalışması kesin ve genel geçer ölçütler belirlemeyi hedeflememektedir. Başka bir deyişle bu çalışmada gazâ düşüncesi yerine türe odaklanılarak anlatıların farklı bir okuma yöntemiyle değerlendirilmesinin ne kadar mümkün olduğu üzerinde durulmuştur. Bu karşılaştırmalı okuma denemesi sonucunda Battalnâme, Dânişmendnâme ve Saltuknâme'nin romans-epik türünü yansıtan metinler oldukları, Gazavât-ı Hayreddin Paşa'da ise romans-epikten biyografiye doğru bir dönüşümün gerçekleştiği ileri sürülmüştür. Anahtar Kelimeler: Gazavâtnâme, Epik, Romans, Biyografi, Karşılaştırmalı Edebiyat

Because war and heroic deeds constitute the main themes of gazavâtnâmes, they are classified as epic narratives in the Turkish literary canon. Gazavâtnâmes were applied for shedding light on the foundation process of the Ottoman Empire by prominent scholars such as Paul Wittek, the pioneer of them. These narratives became the primary sources of the Ottoman historiography, therefore their fictional and aesthetic characteristics, and relationship with the tradition of oral storytelling were neglected for a long time. In this dissertation, the prose manuscripts of Battalnâme, Dânişmendnâme, Saltuknâme and Gazavât-ı Hayreddin Paşa were analysed with a comparative literary approach and the similarities and differences between the narrative structures of the four texts were revealed. The similarities between motifs, characters and plots of the four narratives constitute the focal point of this attempt of comparative reading. The revealing of these parallelisms in the narrative structure of the four manuscripts makes easier to find out the epic and romance characteristics of them. The intertextual figures and motifs found in Battalnâme, Dânişmendnâme and Saltuknâme demonstrate that gazavâtnâme narrators were influenced from Arabic and Persian epic narratives. Therefore in this dissertation the literary relationship between these texts with Arabic and Persian epic narratives such as Şehnâme and Zü'l-himme was searched through intertextual references. In this thesis, the similarities of the gazavâtnâme genre with epic and romance, originally European literary genres, were discussed. However this way of comparison was suggested only as an alternative critical viewpoint. The aim of this comparative attempt of reading was to demonstrate the romance-epic characteristics of Battalnâme, Saltuknâme and Dânişmendnâme and the emergence of biographical characteristics in Gazavât-ı Hayreddin Paşa, which was asserted as a transformation of the genre. Keywords: Gazavâtnâme, Epic, Romance, Biography, Comparative Literature